

Baade—og. — Hvis nu Taleren var om, at Danmark isoleret, for sig alene, skulde søge at opnaa et mere eller mindre intimt Forhold til Tyskland, vilde jeg for mit Bedkommende bestemt modsætte mig det. Jeg vilde anse et saadant Forhold for at være absolut usfor- eneligt med vor Selvstændighed. Vi ere for svage, og vor sydlige Nabo for stærkt til, at et Forhold af den Art i Længden kunde be- vare Karakteren af et Forhold mellem Lige- stillede. Vi vilde da uundgaaelig synke ned til at blive den Afhængige, og Følgen deraf vilde blive en adfredelig, langsom Bei gjen- nemført Annexion. Men ganske anderledes stiller Forholdet sig, naar det ikke var os alene, men os i Forening med de nordiske Broderfolk, der stillede os i et Venstabsfor- hold med Tyskland. I Forening vilde vi være stærke nok til fuldt ud at bevare vor Selvstændighed, og de Fordele, der vilde flyde af en saadan Alliance, et saadant Ven- stabsforhold, baade for den ene og den anden af Parterne, ere saa store, at der neppe behøver at peges derpaa. I Forening vilde vi opnaa næsten fuldstændig Tryghed udadtil; ved Siden af den Landmagt mod Syd, der for Tiden er Europas stærkeste, vilde de scandinaviske Folk kunne udvilde en Sømagt, der ikke behøvede at give den bri- tiske Noget efter. Vi vilde blive Herrer over Østersøen. Kort sagt, den gjensidige Inter- esse, dette det eneste solide, det eneste virke- lige Grundlag, hvorpaa et politisk Forbund kan bygges, maner lige stærkt begge Parter til at stille sig saaledes, at et sligt Forhold kunde blive muligt.

Under den lange og vidtløftige Drøftelse, der baade i Rigsdagen og i Pressen, paa Møder og andre Steder er bleven vort For- svarsvæsenes Ordning tilbed, har man havt ligesom en Sky for at gaa tilbunds i Sagen, gribe Thyren ved Hornene og se den virke- lige politiske Situation under Dine. Jeg kan tænke mig, at man vilde sige saaledes: „Tyskland er vor Dødsfjende for Tid og Evighed. Aldrig saa længe et dansk Hjerte slaar, ville vi kunne stille os i venligt For- hold til en Nation, der har behandlet os saaledes, krænket os saa dybt, som Tysk- land har. Tyskland er den eneste Magt, hvorfra en virkelig Fare truer os. Andre Lande, Frankrig, England, Rusland, kunne angribe os, ødelægge vore Fæstningsværker,

bombardere Hovedstaden, rane vor Flaade, ødelægge uhyre Værddier og forarme os for lange Tider; men, som det gaar i Verden, gode Tider vexle med onde, den Orkan, i hvilken Verden syntes at skulle forgaa, driver dog over, Elementerne lægge sig, Solen brænder atter frem, Menneskene raade Bod paa de stete Ulykker, arbejde og spare, avle Børn og leve lykkelige som tilforn. Hvilken anden Ulykke, der truer os, kan efter sin Natur ikke være evig; kun fra Tyskland truer os den Fare, for hvilken ingen Læge- urt groer: Døden. Kun deraf truer Faren for vor Nations Undergang. Overfor denne Fare maa vi være aarvaagne ved Dag og ved Nat, vi maa aldrig glemme, at her lurer den Fjende, mod hvem vi have at værges os.“

— Hvis man vil sige saaledes vil jeg fuldt vel kunne forstaa denne Tankegang, og jeg erkjender, at hvad vi i den sidste Menneske- alder have oplevet, vilde retfærdiggjøre den; men jeg kan dog ikke billige den, ikke anse den for rigtig. Naar vi gennemløbe vor Historie, naar vi gennemblade de sidste halv- tredie hundrede Aar, saa er den Fjende, vi der møde fra Blad til Blad, fra Linie til Linie, ikke Tyskland, det er Sverig. Vi se ikke Andet end Nederlag efter Nederlag, til- føiet os af Sverig, Provinds efter Pro- vinds afstaaet til Sverig, og til Slutning et helt Kongerige, i Størrelse det Femdobbelte af, hvad der blev tilbage. Og dog, have vi ikke tilsidst set det Bidunderlige ske? Neppe en Menneskealder efter Kielerfreden, efter Norges Afstaaelse, foregik det første danske Studentertog til Sverig, Tollenes Slægt- skabsfølelse var stærkere end Aarhundreders Strid. Naar vi nu se tilbage til Fortiden, dvæle vi med Forhæjlighed som ved Ulyk- punkter ved ethvert Tegnet til Erkjendelse af, at det havde været bedre for Nordens Folk, om Udviklingsgangen ikke havde medført, at de stredes indbyrdes, men at de havde enedes. Men den Tid kan maaske ogsaa komme, da i vort Forhold til Tyskland en lignende Er- kjendelse gjør sig gjældende. Den Tid kan maaske komme, da samtlige gothiske Nationer ville finde det bedre at sætte Ryg mod Ryg fremfor at strides indbyrdes. Men hvis man ikke desto mindre under Indtrykket af den blodige Bold og Uret, der er bleven os til- del, hvis vi under Smerten af det Saar, som er tilføiet os, og som ingen Danst